Zeměpis - 6. A

Tematické celky:

- **Přírodní obraz Země:** systém přírodní sféry země: Atmosféra, Pedosféra, Biosféra
- **Společenské a hospodářské prostředí:** Obyvatelstvo světa: Lidé na Zemi: Obyvatelstvo, Sídla

28. 3. ATMOSFÉRA – Počasí

Obsah

- Učitelka ukazuje žákům obrázky s různými druhy počasí a žáci určují, pro jaké roční období je dané počasí charakteristické.
- Učitelka ukazuje žákům obrázky mraků a žáci určují, zda z mraku může pršet nebo ne
- Žáci si povídají o počasí v Evropě a v různých podnebných pásech

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: vysvětlování, popis, rozhovor

Cíle

- Žáci dokáží určit, zda bude z daného mračna pršet nebo ne
- Žáci dokáží popsat jednotlivé typy počasí pro určitá roční období
- Žáci dokáží popsat počasí v různých podnebných pásech

Hodnocení: žádné

30. 3. ATMOSFÉRA – Klimadiagram

Obsah výuky

- Učitelka žákům vysvětluje, jak se vyznat v klimadiagramu a co všechno se z něj dá vyčíst (nejvyšší, nejnižší průměrné roční teploty, nejvyšší a nejnižší průměrné roční úhrny srážek, jak se vypočítá roční průměrný úhrn srážek a průměrná roční teplota apod.)
- Společně s učitelkou žáci dávají dohromady, v čem se liší 2 klimadiagramy (Nigérie a Brno).

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: vysvětlování, popis, rozhovor

Cíle

- Žák dokáže z klimadiagramu vyčíst úhrny srážek v jednotlivých měsících.
- Žák dokáže určit měsíc s nejvyšším a nejnižším úhrnem srážek.
- Žák dokáže vypočítat roční úhrn srážek.

- Žák dokáže z klimadiagramu vyčíst roční průměrné tepoty v jednotlivých měsících.
- Žák dokáže určit měsíc s nejvyšší a nejnižší průměrnou teplotou.
- Žák dokáže vypočítat roční průměrnou teplotu.

Hodnocení: žádné

4. 4. ATMOSFÉRA – Klimadiagram

Obsah výuky

- Žáci tvoří klimadiagram pro jim určený kraj v ČR podle dat, které jim poskytla učitelka.

Forma výuky: Hodina základního typu – samostatná práce

Metody výuky: práce s pracovním listem (s poskytnutými daty)

Poskytnutá data žákům (zdroj: www. chmi.cz)

Úhrn srážek za rok 2015

Kraj	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rok
Praha a Středočeský	34	5	40	26	41	60	28	70	20	54	64	17	459
Jihočeský	46	8	46	28	64	68	30	42	42	64	74	20	531
Plzeňský	44	4	49	35	52	62	28	44	27	48	85	21	499
Karlovarský	72	9	51	49	26	74	56	73	39	52	106	31	640
Ústecký	49	7	50	50	28	92	46	87	28	65	71	19	591
Liberecký	95	11	61	41	35	82	48	72	34	55	134	29	696
Královéhradecký	71	10	58	23	49	62	30	59	21	58	103	25	569
Pardubický	56	10	54	20	47	47	37	88	25	44	87	22	536
Vysočina	59	9	43	20	49	49	38	77	38	64	85	22	552
Jihomoravský	34	12	36	16	41	32	35	92	31	49	36	16	430
Olomoucký	61	16	61	31	49	54	36	64	30	39	59	17	516
Zlínský	67	33	49	31	61	35	43	94	53	29	67	18	580

Moravskoslezský	67	34	52	41	76	51	40	47	42	38	53	17	558

Průměrné teploty v roce 2015

Kraj	**I.**	**II.**	**III.**	**IV.**	**V.**	**VI.**	**VII.**	**VIII.**	**IX.**	**X.**	**XI.**	**XII.**	**rok**
Praha a Středočeský	1,9	0,5	4,8	8,4	13,2	16,5	20,8	22,1	13,7	8,4	6,6	4,9	10,1
Jihočeský	0,8	-0,8	3,5	7,4	12,1	15,8	20,2	20,6	12,3	7,5	5,7	3,8	9,1
Plzeňský	1	-0,9	3,8	7,5	12,2	15,6	20,2	21	12,3	7,4	5,8	4,4	9,2
Karlovarský	-0,1	-1,7	3	6,2	11,1	14,3	18,2	19,4	10,7	6,4	5,1	3,7	8,1
Ústecký	1,5	0	4,4	8	12,6	15,5	19,7	21,1	12,7	7,8	6,3	4,6	9,5
Liberecký	0,7	-0,4	3,7	6,8	11,6	14,8	18,7	20,7	12,3	7,6	5,3	3,7	8,8
Královéhradecký	0,8	0,2	4,1	7,7	12,3	15,8	19,8	21,6	13,4	8,1	5,3	3,5	9,4
Pardubický	0,9	0,1	4	7,8	12,3	16,1	20,3	21,6	13,3	8	5,6	3,6	9,5
Vysočina	0,5	-0,4	3,5	7,4	12	16,1	20,3	21,1	12,7	7,6	5,3	3,1	9,1
Jihomoravský	1,4	1	4,9	9,3	13,8	18,1	22	22,6	14,9	8,8	6,1	2,7	10,5
Olomoucký	0,3	0	3,8	7,9	12,2	16,1	20,1	21,4	13,7	7,8	5,1	2,5	9,3
Zlínský	0,6	0,2	4,1	8,1	12,8	17	20,7	21,5	14,1	8,4	5,4	2,6	9,6
Moravskoslezský	0,4	-0,2	3,7	7,6	11,9	15,9	19,9	20,9	13,6	7,6	5,7	3,3	9,2

Cíle:

- Žák dokáže sestrojit klimadiagram z poskytnutých dat
- Také cíle z minulé hodiny

Hodnocení: (celkem 15 b)

- Zda žáci práci v hodině stihli 1 b
- Zda žáci správně popsali osy klimadiagramu 2 b
- Zda správně použili barvy v klimadiagramu (srážky modře, teploty červeně) 2 b
- Zda správně data zaznačili do klimadiagramu 2 b
- Zda správně spočítali roční úhrn srážek 1 b
- Zda správně spočítali roční průměrnou teplotu 1 b
- Zda správně určili měsíc s nejvyšší a nejnižší průměrnou teplotou a nejnižší a nejvyšší měsíční úhrn srážek. 4 b
- Hodnotíme celkovou estetiku a čitelnost klimadiagramu. 2 b

6. 4. PEDOSFÉRA – úvod, funkce půdy, využití půdy, půdní typy

Obsah:

- Učitelka žákům vysvětluje pojem pedosféra
- Společně s žáky přichází na funkce půdy a možné způsoby využití půdy
- Popisuje jim, jak se rozeznávají půdní typy a uvádí konkrétní příklady nejznámějších půdních typů.

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: vysvětlování, popis, rozhovor

Cíle:

- Žáci vysvětlí pojem pedosféra
- Žáci vyjmenují funkce půdy
- Žáci uvedou možné způsoby využití půdy
- Žáci vysvětli, podle čeho rozeznáváme půjdí typy
- Žáci uvedou nejčastější půdní typy v ČR
- Žáci určí, který půdní typ je nejúrodnější
- Žáci vysvětlí pojem humus

Hodnocení: žádné

11. 4. PEDOSFÉRA – půdní druhy

Obsah

- Žáci mají možnost si osahat 3 půdní typy a společně s učitelkou určují jejich charakteristické znaky

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka, samostatná práce

Metody výuky: rozhovor, práce s přírodninami (s půdními druhy)

Cíle:

- Žáci pomocí 3 vzorků půdy rozeznají, která je písčitá, hlinitá a jílovitá
- Žáci určí charakteristické znaky půdy u jednotlivých vzorků: zpracovatelnost, vsakování vody, obsah humusu, vhodnost pro rostliny.
- Žáci vysvětlí rozdíly mezi půdními druhy
- Žáci objasní rozdíl mezi půdním druhem a půdním typem

Hodnocení: žádné

13. 4. PEDOSFÉRA – ohrožení půd

Obsah

- Učitelka společně s žáky přichází na různé způsoby, čím je půda ohrožena

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka, samostatná práce

Metody výuky: rozhovor

Cíle:

- Žák uvede několik příkladů, čím je ohrožena půda
- Žák vysvětlí pojmy eroze, desertifikace, zasolování
- Žák vysvětlí jak může půdu ohrozit zemědělství (zhušťování půdního horizontu, chemická kontaminace, vypásání půdy, desertifikace)

Hodnocení: žádné

18. 4. TEST PEDOSFÉRA, BIOSFÉRA – úvod, tropické deštné lesy

Obsah:

- Žáci si napíší test na pedosféru
- Učitelka žákům vysvětluje pojem biosféra a šířková vegetační pásma (biomy).
- Učitelka žákům povídá o tropických deštných lesech, ukazuje obrázky tohoto biomu a společně vyjmenovávají živočichy a rostliny, které zde žijí.
- Žáci si nakreslí 3 živočichy žijící v tropických deštných lesích

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, popis

Cíle:

- Žáci vysvětlí pojmy biosféra, šířková vegetační pásma (biomy)
- Žáci popíší, jak vypadá tropický deštný les
- Žáci na mapě najdou, kde se nacházejí tropické deštné lesy
- Žáci vyjmenují 5 rostlin a 5 živočichů, kteří žijí v tropických deštných lesech.

Hodnocení: PEDOSFÉRA – TEST (celkem 5 b)

1. Pedosféra je……PŮDNÍ OBAL ZEMĚ……..1b
2. Který půdní typ je nejúrodnější……ČERNOZEM……1b
3. Podle čeho rozeznáváme půdní druhy……PŮDLE VELIKOSTI ZRN……1b
4. Eroze půdy je 1b
    a) Tmavnutí půdy

b) **Odnos půdy z polí vodou a větrem**

c) Půda zničená činností člověka

5. Co je to HUMUS……ODUMŘELÉ ČÁSTI ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ, NEJÚRODNĚJŠÍ ČÁST PŮDY……1b

20. 4. BIOSFÉRA – savany, pouště

Obsah

- Učitelka žákům popisuje další 2 biomy
- Učitelka žákům ukazuje obrázky ze savany a z pouště
- Společně s žáky vyjmenovávají různé živočichy a rostliny ze savan a pouští

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, popis

Cíle:

- Žáci popíší, jak vypadá savana a poušť
- Žáci na mapě najdou, kde se nacházejí savany a pouště
- Žáci vyjmenují 5 rostlin a 5 živočichů, kteří žijí v savanách.
- Žáci vyjmenují 5 rostlin a 5 živočichů, kteří žijí v pouštích.
- Žáci vysvětlí pojem oáza, duna

Hodnocení: žádné

25. 4. BIOSFÉRA – středomoří, stepi

Obsah

- Žáci si napíší opakovací test na již probrané 3 biomy
- Učitelka žákům popisuje další 2 biomy
- Učitelka žákům ukazuje obrázky ze středomoří a stepi
- Společně s žáky vyjmenovávají různé živočichy a rostliny ze středomoří a stepí

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, popis

Cíle:

- Žáci popíší, jak vypadá středomoří a step
- Žáci na mapě najdou, kde se nachází středomoří a step
- Žáci vyjmenují 5 rostlin a 5 živočichů, kteří žijí ve středomoří.
- Žáci vyjmenují 5 rostlin a 5 živočichů, kteří žijí ve stepích
- Žáci vysvětlí pojmy: macchie, prérie, pampy, pusty

Hodnocení:

Biosféra – opakování (celkem 12 b)

1) Které biomy jsou na obrázku? 3 b

1._____*SAVANA*_____ 2.__*TROPICKÝ DEŠTNÝ LES*___ 3._____*POUŠŤ*_____

2) O který biom se jedná? 3 b

1. Sucho, téměř žádné srážky, velké teplotní rozdíly mezi dnem a nocí: _____*poušť*_____
2. Střídání období sucha a dešťů, poměrně vysoké teploty: _____*savana*_____
3. Léto: teplé, suché, zima: mírná, vlhká: _____*středomoří (tvrdolisté stálezelené lesy*)_____

3) **Který biom je zvýrazněn na mapě?** _____*tropické deštné lesy*_____**1 b**

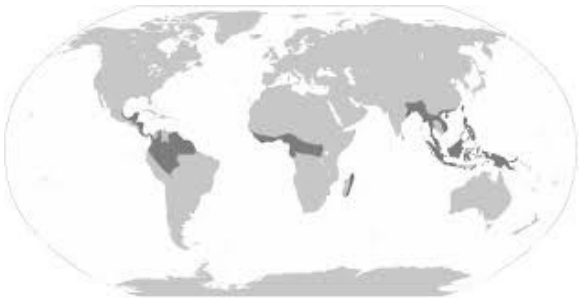

4) Následující živočichy přiřaď k jednotlivým biomům: 3 b

papoušek velbloud cikáda štír antilopa

ještěrka aligátor pštros

5) Co je to MACCHIE? V kterém biomu se nachází? **2 b**

_____*Nepůvodní křovinaté porosty Středomoří*_____

27. 4. BIOSFÉRA – lesy mírného pásu, tundra, pustiny polárních oblastí, zadání tvorby plakátu

Obsah

- Učitelka žákům popisuje další 3 biomy
- Učitelka žákům ukazuje obrázky z lesů mírného pásu, tundry a polárních oblastí
- Společně s žáky vyjmenovávají různé živočichy a rostliny z lesů mírného pásu, tundry a polárních oblastí
- Žáci mají za domácí úkol vypracovat plakát na jeden z biomů, který si sami vyberou
- Žáci mají šanci dostat malou jedničku, pokud dokáží správně určit co je za biom na obrázcích.

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, popis

Cíle:

- Žáci popíší, jak vypadají lesy mírného pásu, tundra, pustiny polárních oblastí
- Žáci na mapě najdou, kde se nachází lesy mírného pásu, tundra, pustiny polárních oblastí
- Žáci vyjmenují 5 rostlin a 5 živočichů, kteří žijí lesích mírného pásu, tundře, pustinách polárních oblastí
- Žáci vysvětlí pojmy: permafrost, tajga
- Žáci podle obrázků určí příslušný biom

Hodnocení: **Opakování biomy** (celkem 5 bodů)

LESY MÍRNÉHO PÁSU

TUNDRA

TROPICKÝ DEŠTNÝ LES

SAVANA

STŘEDOMOŘÍ

9. 5. BIOSFÉRA – test biomy, výšková stupňovitost

Obsah

- Žáci si napsali test na šířková vegetační pásma
- Učitelka žákům vysvětluje rozložení rostlin (především stromů) vzhledem ke změně nadmořské výšky

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, popis

Cíle:

- Žáci vlastními slovy vysvětlí, proč se mění vegetace se vzrůstající nadmořskou výškou
- Žáci vyjmenují, jak jdou po sobě jednotlivé výškové stupně

Hodnocení:

Biosféra (biomy) – test (celkem 19 b)

1) Spoj, co k sobě patří: 5 b

C 1. Nízká teplota, trvalá sněhová pokrývka, žádná flora	a) TUNDRA
E 2. Travnaté krajiny v mírném pásu, říká se jim obilnice světa	b) TAJGA
D 3. Léto teplé suché, zima mírná vlhká, žijí tu např. cikády a ještěrky	c) PUSTINY POLÁRNÍCH OBLASTÍ
B 4. Jehličnaté lesy ve studenějších oblastech (především v Rusku)	d) STŘEDOMOŘÍ
A 5. V subpolárním pásu, teplota většinou pod 10 °C, málo srážek, Je zde permafrost	e) STEP

2) Který biom je zvýrazněn na mapě? 1 b **SAVANY**

3) Vysvětli pojmy: 3 b

BIOSFÉRA:_____Živý obal země_____

PRÉRIE:_ _____Step v Severní Americe_____

TAJGA:_____Jehličnaté lesy_____

4) Jak se říká nepůvodním křovinatým porostům ve Středomoří? _____MACCHIE_____1 b

5) Napiš tři živočichy, kteří jsou typickými zástupci tropických deštných lesů: 3 b

OPICE, PAPOUŠEK, TUKAN, PRALESNIČKY, JAGUÁR….

6) Napiš, pro které biomy jsou charakterističtí následující zástupci živočichů a rostlin: 5 b

Sob_____TUNDRA_____

Štír_____POUŠŤ_____

Papoušek_____TROPICKÉ DEŠTNÉ LESY_____

Baobab_____SAVANY_____

Olivovník_____STŘEDOMOŘÍ_____

7) **Kde žijí tučňáci? 1 b** a) na severní polokouli b) na jižní polokouli

16. 5. BIOSFÉRA – výšková stupňovitost

Obsah

- Učitelka dokončuje výklad o výškových stupních
- Žáci si kreslí schéma rozložení jednotlivých lesů vzhledem k nadmořské výšce

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, popis

Cíle

- Žáci vyjmenují, jak se se vzrůstající nadmořskou výškou mění jednotlivé typy lesa
- Žáci vyjmenují, které výškové stupně se vyskytují v ČR

Hodnocení: žádné

18. 5. TEST VÝŠKOVÁ STUPŇOVITOST, LIDÉ NA ZEMI – rozložení lidí na Zemi, hustota zalidnění

Obsah

- Žáci píší test na výškovou stupňovitost
- Učitelka si s žáky povídá o rozložení obyvatelstva na Zemi a hustotě obyvatelstva

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, výklad

Cíle

- Žáci s pomocí atlasu určí, kde je velká hustota obyvatelstva a proč
- Žáci s pomocí atlasu popíší, kde se vyskytuje nejméně lidí a proč

Hodnocení:

Výšková stupňovitost – test (celkem 9 bodů)

1. Popiš typ krajiny do vynechaných míst. 6 b

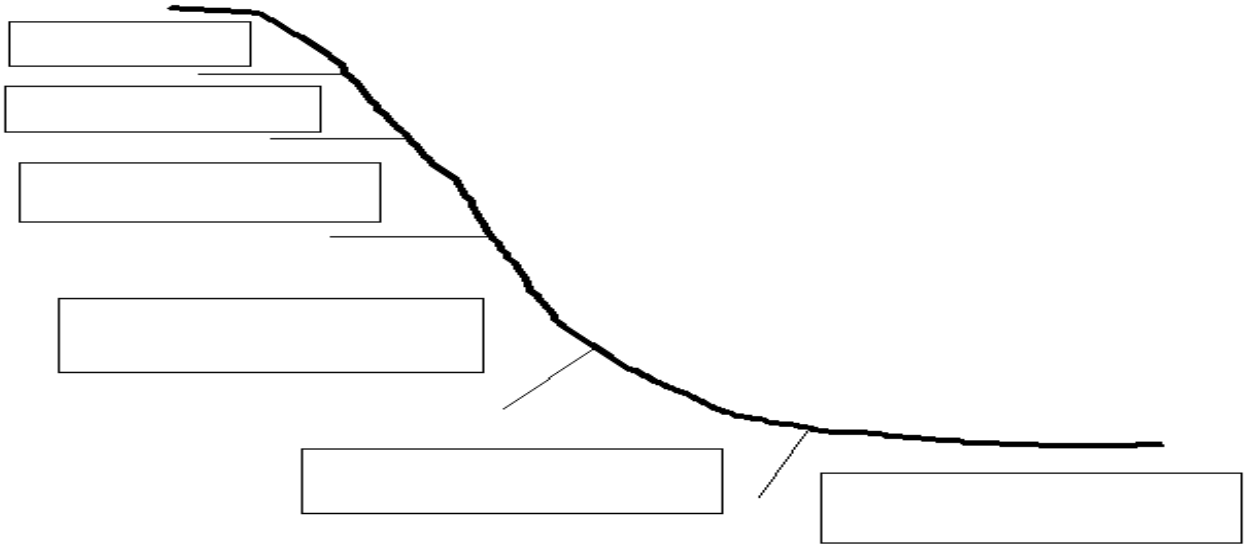

Od spodu: listnaté lesy, smíšené lesy, jehličnaté lesy, kosodřeviny, skály, led a sníh

2. Horní hranice lesa v České republice je___1200-1350_____m n. m. 1 b

3. Sněžná čára je (vysvětli)_____hranice věčného ledu a sněhu_____1 b

5. Do kterého vegetačního stupně patří Sněžka (1602 m n. m.)? ____subalpinský stupeň_____1 b

23. 5. LIDÉ NA ZEMI – struktura obyvatelstva

Obsah

- Učitelka žákům popíše strukturu obyvatelstva podle pohlaví, věku, ras, jazyků, náboženství, vzdělání a zaměstnání.
- Žáci vyplní pracovní list na téma struktura obyvatelstva.

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka, samostatná práce

Metody výuky: rozhovor, výklad, práce s pracovním listem

Cíle:

- Žáci vyjmenují podle jakých skutečností můžeme obyvatelstvo rozlišovat do různých skupin
- Žáci dokáží vyčíst informace o pohlaví a věku v jednotlivých věkových kategoriích z věkové pyramidy
- Žáci dokáží najít v atlasu informace o jazykové struktuře obyvatelstva a náboženství
- Žáci vědí, kde se vyskytuje obyvatelstvo bílé, žluté i černé rasy
- Žáci vysvětlí pojem gramotnost, jazyková rodina, jazyková skupina

Hodnocení:

Pracovní list - Struktura obyvatelstva (celkem 18 b)

POHLAVÍ A VĚK: Pozorně si prohlédni VĚKOVOU PYRAMIDU a odpověz na otázky: 3 b

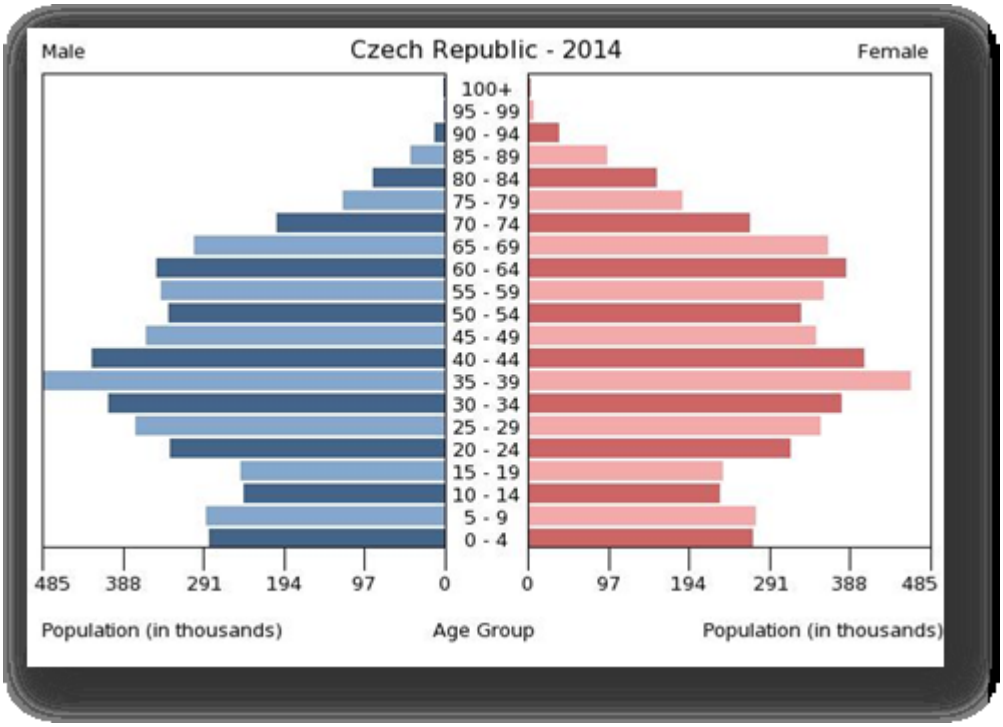

1. V kategorii od 0-4 let se narodilo více: a) mužů b) žen
2. Podle věkové pyramidy se vyššího věku dožívají spíše: a) muži b) ženy
3. Která věková kategorie je nyní nejpočetnější? _____35-39 let_____

RASY: Podívej se do učebnice na stranu 78 a napiš: 3 b

1. Na kterém kontinentu převládá negroidní (černá) rasa?_____Afrika_____
2. Jaké rasy jsou Arabové (žijící v severní Africe a jihozápadní Asii)?____bílé_____
3. Jaké rasy jsou Indiáni? ____žluté_____-

JAZYKY: Otevři atlas na straně 28-29 a zodpověz následující otázky: 2 b

1. V Jižní Americe převládají _____románské_____ jazyky.
2. V Austrálii převládají _____germánské_____ jazyky.

Nyní otevři atlas na straně 51 a zodpověz následující otázky: 5 b

1. Do románských jazyků patří:
    1) _____španělština_____
    2) _____portugalština_____
    3) _____italština_____
2. Angličtinu a němčinu řadíme do ____germánských_____ jazyků.

3. Polština, čeština a ukrajinština a ruština patří do _____slovanských_____ jazyků.

NÁBOŽENSTVÍ: Otevři atlas na straně 28 a odpověz na následující otázky 5 b

1. V severní Africe žijí převážně _____muslimové_____ .
2. V Evropě převažuje _____křesťanství_____ stejně jako v ____jižní_____ Americe.
3. V Indii žijí hlavně _____hinduisté_____ a v Číně _____budhisté_____ .

25. 5. LIDÉ NA ZEMI - sídla

Obsah

- Učitelka žákům ukazuje obrázky jednotlivých typů lidských obydlí a lidských sídel a povídá si s nimi o charakteristikách lidských sídel.

Forma výuky: Hodina základního typu – hromadná výuka

Metody výuky: rozhovor, výklad

Cíle:

- Žáci vysvětlí rozdíl mezi domem a bytem
- Žáci uvedou několik příkladů obydlí ve světě
- Žáci vysvětlí rozdíl mezi městem a vesnicí
- Žáci vysvětlí rozdíl mezi přechodným a trvalým sídlem
- Žáci vysvětlí pojem aglomerace

Hodnocení: žádné

Test ze všech 15 hodin, celkem 15 bodů

Atomsféra - z daného klimadiagramu: 3 b

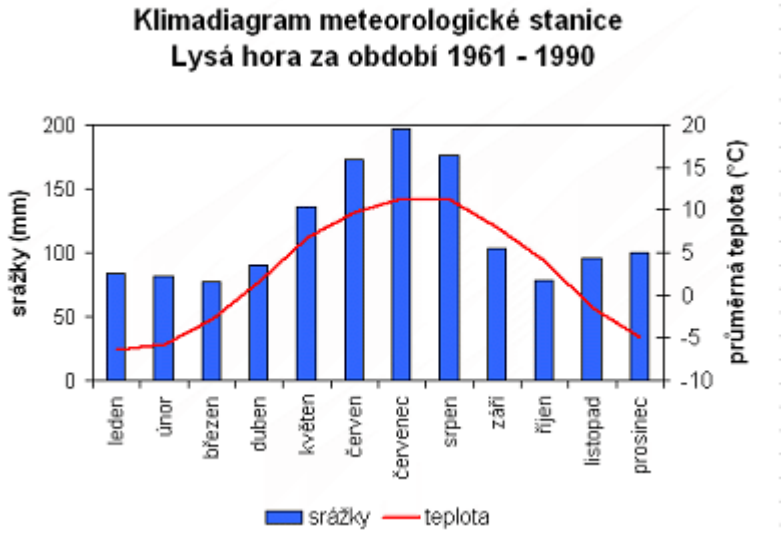

1. vypočítej celkový roční úhrn srážek: cca 1415 mm za rok
2. Urči, který měsíc má nejvyšší průměrnou teplotu. červenec a srpen
3. Který měsíc má nejnižší úhrn srážek. březen

Pedosféra 3 b

4. Pedosféra je_____půdní obal Země_____
5. Podle čeho rozeznáváme půdní druhy _____podle zrnitostního složení_____
6. Který půdní typ je nejúrodnější:
   a) Hlinitá
   b) Písčitá
   c) Černozem
   d) Hnědozem

Biosféra 6 b

7. Který šířkový vegetační pás je na obrázku?

TROPICKÝ DEŠTNÝ LES

8. Prérie se nacházejí: a) v Severní Americe b) v Jižní Americe
9. Co je to macchie?_____nepůvodní křoviny ve Středomoří_____
10. Vypiš 3 živočichy žijící v savanách____žirafa_____, _____slon____, _____antilopa_____
11. Který biom je zvýrazněn na mapce?

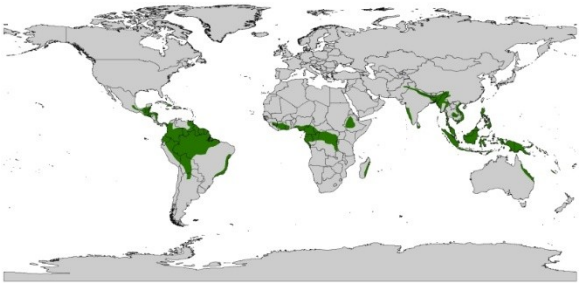

Tropický deštný les

12. Kaktus je typický pro který biom?_____poušť_____

Struktura obyvatelstva 3 b

13. S pomocí atlasu urči, do jaké jazykové skupiny patří ruština._____slovanské jazyky___
14. S pomocí atlasu urči, jaké náboženství převládá v Indii.___hinduisté____
15. S pomocí atlasu vypiš 3 státy s nejnižší gramotností na světě. __Nigérie, Čad, Jižní Súdán____